

quibus eam disputationem nō satis probatam fuisse verissime dicere possim, fidem abroget. Id vnum affirmo, quod si ea animi modestia præditus esset Illyricus, qua illum semper præditum ipsi vidimus, siue ad concedendum aliorum etiam inferiorum sententijs, siue ad corrigendum demonstratum errorem, optimè de aduersario nobis promittere possimus, quod aliquando in vera & sana doctrina consentiremus.

Quod adiecit Illyricus, in doctrina bonorum operum, Pelagianismi notari, imò conuinci tantum doctorem à R. Casalio: vbi locum nō grauatius fuerit indicare, ipsius calumniam depulsam curabimus.

DE FIDE.

CAPVT V.

Scripseram in Capite 5. sceleratam esse calumniā in confessione Antuerpiensi, quod Catholici fidem & pietatem ac religionem erga Deum docerent sine verbo Dei, per doctrinās hominum. Hic iam confessionis apologiam patienter quæso audiat Christianus lector, & quo spiritu agitur furens ac sacrilegum Illyrici pectus, peniculatè consideret, & aduersus eius venenatas ac sacrilegas fraudes, cordis aures deinceps obturet.

Atqui,

Atqui, inquit, negare non potest plenos esse eorum libros reuelationibus de purgatorio: de Missis pro mortuis, deque alijs operibus ad redimendos eos inde, faciendis: item de statu ac forma regni cœlorum ac inferni. Quo tandem verbo Dei docent: Quod si quis peregrè abibit Hierosolymam aut Compostellam, vel aliò vagabitur: Si coemerit multas missas: Si cucullam Francisci induerit: Si emerit bullas ac indulgentias: Si item mercabitur opera supererectationis monachorum: Si aqua lustrali sese consperserit, & alijs consecratis herbis ac rebus usus fuerit, præsertim illorum careo Agnus Dei: Si multas preculas sine omni intellectu battologizauerit: Si angelos ac sanctos inuocauerit: Si passim sacella extruxerit: Si deum auro, argento, gemmis coluerit: Si reliquias & imagines mortuorum adorauerit: Si sub vna specie communicauerit: Si se cruce signauerit: Si patrem sacrum inuocauerit, & alias huiusmodi nugas innumeras fecerit: Si denique Pontificem Romanum adeo adorauerit, vt etiam inferiora eius osculetur, ei que defraudatis liberis, omnia sua donauerit, eum rem gratam ac Deo acceptam facturum, Deumque propitium habiturum esse? Hæc, inquam, omnia, per quæ isti Deo fidere docent, an non sunt mere hominum, aut etiam diabolorum verbum? Hactenus Illyricus.

Ad hanc Apologiam, horrendis blasphemijs plenam, cohorrescis sat scio Christiane lector. An tibi impie seductor, diabolorum verbum sunt, & doctrina, ac merè nugæ, Panem Eucharistici adorare, & etiã inuocare, qui verus Deus est & homo? Christianum hominem se crucis signo

signare, quod tantopere celebrant oēs veteres, Tertullianus, Cyprianus, Augustinus, Chryostomus, & tota antiquitas: Sub vna specie cōmunicare, quod iam tribus generalibus concilijs approbatum est, & ab ipso statim ecclesie exordio in ecclesia factitatum esse certissimis documentis demonstratur. Tibi diabolorum verbum est, Sanctorum reliquias religiose venerari. propter quod verbum improbatum & contemptum, Vigilantius tanquam hæreticus damnatus est? Item sanctos & angelos inuocare, quod similiter improbens Vigilantius damnatus est? Tibi diabolicum verbum est, in Dei ac sanctorum cultum, venerationem & honorem sacella ac templa extruere? Tibi denique diaboli verbum est, Purgatorij confessio, ac sacrificij & oblationis pro mortuis, deque operibus piis pro mortuis suscipiendis? De quibus tanta constantia scribit Augustinus: Neque negandum est, inquiens, defunctorum animas pietate suorum viuentium releuari, cum pro illis sacrificium mediatoris offertur, vel eleemosynę in ecclesia fiunt. & rursus: Per vniuersam ecclesiam in precibus sacerdotis, quę domino Deo ad eius altare funduntur, locum suum habet etiam commendatio mortuorum. Imo Aerius ob hoc quoque hæreseos damnatus est, quod improbaret orationes & oblationes pro mortuis. sicut hæc diffusius in suis locis demonstratur. Sane alia mens, alia sententia sanctis & orthodoxis patribus fuit, qui tanquam Dei verba ple-

August. in
Ench. ca-
pit. 110.

Idem lib.
de cura p
mortuis.

pleraque omnia religioſe amplexi ſunt, & obſeruarunt, quæ Illyricus pro meris nugis, imo pro verbo diabolorū (horrendum auditu) habenda decernit. Sic de legitimis peregrinationibus ad ſanctorū memorias: de uſu aquæ luſtralis: de conſecratione herbarū ac aliarū quarundam creaturarū: de Canonicis & ſtatis precibus, ſuis proprijs locis dicendū erit. & legitimus horū omnium uſus probandus, & aduerſus ſubſannationes & contumelias ſeducrorū defendēdus. Sed non expectatis proprijs cuiuſq; horū locis, ad lectoris infirmi deceptionem opportuniorem, viſum eſt impuro ſeducrori impuri peſtoris venena intēpeſtiuè effundere. Sed bene habet, quod id tanta improbitate fecerit, vt ne ijs quidem dogmatibus pepercerit, quæ nullus eccleſiæ Catholicæ germanus filius non poteſt non habere pro certiffimis, indubitatis, veriſſimis ac fundatiſſimis religionis dogmatibus.

Peruerſiſſima quoque & vaniſſima eſt ea ſeducrorum iſtorum calumnia, qua apud infirmos & imperitos lectores traducunt Catholicos, tanquā in omnibus ſuis ſcriptis hoc vnū agant, vt extenuata & proculcata verbi Dei aut ſacrę ſcripturę authoritate, tanquam verbi ambigui, manci, & obſcuri, ac quod ſit materia litis & rixarū, ad patres, ad varia concilia, ad ius canonicū, & ſi dijs placet, etiā ad varias reuelationes ac ſomnia monachorū ac vetularum traducant homines. Sciūt Illyrice catholici primā authoritatē & ſummam verbo Dei attribuēdam eſſe:

I v camque

August. cō
tra Faustū
lib. II. cap.
5. & de
baptismo
lib. 2. ca. 3.

eamque tanquam in sede quadam sublimiori constitutā, ut ait Augustinus, ut ei seruiat omnis fidelis & pius intellectus, & de qua disputari non possit, utrum verū, vel utrum rectum sit, quicquid in ea scriptum esse constiterit. Et proinde in omni controversia de religione imprimis consulunt Dei verbum, si quod de proposita quæstione extare comperiat. Verum quia improbitas & fraudes hæreticorum, peruersas explanationes verbi scripti statim cōminiscuntur, & Dei verbum ad suas peruersas sententias detorquent, rectè admonuit, ut superius audiuius, Vincentius Lirinensis, & ante eum Ireneus & Tertullianus, ut conciliorū œcumenicorum, si quæ extāt, ac patrū orthodoxorum explanationes perpetuas & consentiētes inquiramus, & eas demum explanationes verissimas arbitremur, quæ cum illorū expositionibus cōsentaneæ reperiuntur. Deinde si qua extra verbum Dei posita in quæstionē adducātur, verbo Dei expresso destituti, diligenter disquiramus, utrum de propositis quæstionibus apostolicæ aliquæ antiquæ & generales traditiones comperiantur. Quas ubi ex antiquitatis solidis, firmis, & perspicuis testimoniis certò deprehenderit, nihil dubitemus propositam quæstionem ex ijs definire. Nusquā autē vel ad somnia monachorum, vel ad reuelationes veterularum, aut omnino ad incertas, & fideli testimonio carentes traditiones confugiamus. Hæc verò tractandæ & inquirendæ veritatis rationem non

ab-

abducere homines à verbo Dei, sed contra adducere homines ad synceram verbi Dei intelligentiam & veritatem, lectori Christiano persuasissimum esse confido.

Postremò in hoc capite acriter inuadit Caput illud, Si papa: quod habetur distinctione 4. apud Gratianum. *In quo tantam potestatem, inquit, Papæ tribuit ipsorum ius, vt etiam si ille per suas impietates propalam innumeras animas in æternum exitium abduceret, nemo tamen illi resistere aut contradicere deberet.*

Primum vt agnoscat lector qua fide recitet aduersarius patrum sententias: Sententia est Bonifacij Pontificis eo capite recitata in hæc verba: Si Papa suæ ac fraternæ salutis negligens deprehendatur inutilis & remissus in suis operibus, & insuper à bono taciturnus, & innumerales populos cateruatim ducat ad gehennam cum ipsis multis plagis vapulaturus in æternum, huius culpas isthic redarguere præsumat mortalium nullus: quia cunctos iudicaturus, ipse à nemine est iudicandus, nisi deprehendatur à fide deuius. Ex quibus verbis manifestissimum est, Papam Bonifacium non dicere, Papæ perditè viuenti neminem mortaliū posse resistere aut contradicere: sed hoc tantum dicere, neminem posse eum redarguere, in legitimo scilicet aliquo iudicio eum reum peragendo, vt à iudice homine mortali iudicetur, condemnetur, & puniatur. Hoc enim est quod subiecit: Quia cunctos iudicaturus, ipse à nemine est iudicandus, nisi forte repre-

Caput, Si
Papa, di-
stinct. 4o.
defendi-
tur.

Anacletus
epist. 2 ad
Episcop.
Italix.

Distinct.
79. cap.
electionē.

1. Reg. 24.

reprehendatur à fide deuius. Quod & Anacletus Papa & martyr tradidit: Electionem summorum, inquiens, sacerdotum sibi dominus referuauit: electionem tamen eorum bonis sacerdotibus, & spiritualibus populis concessit. Idem habet & Fabianus Martyr in epistola 2. de sacerdotibus. Et sane si Illyricus cum veris ecclesiæ Catholicæ filijs persuasum haberet, à Christo summum aliquem Ecclesiæ gubernatorem & pastorem constitutum esse, non calumniaretur hoc nomine sanctos Pontifices & Martyres, quod scripsissent, supremum illum pastorem nullum habere iudicem in terra, sed solius Christi, à quo constitutus est, iudicio relictum esse, scilicet accusandum, iudicandum, condemnandum, puniendum, & reijciendum. Nam de correptione, aut etiam cōtradictione, & resistentia fraterna, & extraiudicialia sanctos pontifices non esse locutos, ex ipsorum sententijs manifestum satis est. Sicut igitur olim in regem Saulem iniustissimè se vexantem, innocens Dauid à Domino in regem designatus, manus mittere non fuit ausus, eò quòd fuisset à Deo rex constitutus: Viuit Dominus, inquiens ad seruos suos, quia nisi dominus percusserit eum, aut dies eius venerit vt moriatur, aut descendens in prælium perierit, propitius sit mihi dominus, vt non mittā meam in Christū domini. Ita sancti pontifices docuerunt summū ecclesiæ gubernatorem solius Dei iudicio relinquendum, quantum quidem pertinet ad ipsius depositionem

nem & eiectionem propter vitæ improbitatē. Verū cum Illyricus summum aliquem sacerdotem à Christo constitutum esse, & toti ecclesiæ præfectum (quod tam constanter docent Cyprianus & Hieronymus: vt ex eo vnitatem & salutem pendere disertè scribant) contumaciter neget, Papam quemlibet vult in ordinem redactum legitimis iudicibus subiectū esse. Sed ei cōtradicit vniuersa Christi Catholica ecclesia. vt suo loco postea solidissime demonstrabitur.

DE IUSTIFICATIONE.

CAPVT VI.

IN sexto capite agens de Iustificatione, scripsērā: Promptissimam illam Christi obedientiam, qua vsque ad mortem patri obediens fuit, fuisse perfectissimā & absolutissimam iustitiam: verum ea Christi iustitia & obedientia formaliter nos iustos non esse, sed eam Christi iustitiam, esse causam meritoriam iustitię nostræ, qua in nobis ipsis iusti formaliter sumus. Ac nostram iustitiam, qua videlicet formaliter iusti sumus, esse donum spiritus sancti, interius nos renouans, sanctificans & iustificans, & ad obedientiam legi Dei præstādam vires & facultatē præbens. Huius meæ sententię primam rationem attuli, ex illustri illa collatione Pauli inter primum parentem nostrum Adamum, corruptionis & iniustitię

Rom. 5.

autho-